

2001
Nr 6

TÄHTÄT

Suvi
loomaiaias

Nupumees
Klaabu

Tere,
Tähenärija

Mammutilaps

Timmi
traktorid

ISSN 0134-2266

91770134226003

LILII REMMEL

TIMMI TRAKTORID

Timmil on maal vanaisa ja vanaema. Vanaema kutsub Timm mammaks, aga vanaisa sissivanaks. Maal on palju loomi – koer, kassid, lambad ja suur lehm.

Aga Timmile meeldivad eriti traktorid.

Maal on kolm traktorit. Üks on kõige suurem, teine natuke väiksem ja kolmas on kõige pisem, päris tilluke.

"Sissivana, tõsta mind suurde traktorisse!" palub Timm. "Hea küll," lausub sissivana ja tõstab Timmi kõige suuremasse traktorisse. See on kollane. Natukene aega on seal väga uhke istuda. Timm on nii kõrgel, et isegi sissivanal üle pea. Rool ja kangid on põnevad. Aga varsti tunneb Timm, et tool on tema jaoks liiga suur, rool jääb kõrgele ja kui sissivana ütleb: "Paneme nüüd traktori käima ja sõidame põllule!" siis Timm tahab traktorist välja tulla. Timm kardab mürinat, mida traktor teeb. Sissivana tõstab Timmi kollasest traktorist välja.

"Nüüd tahan punasesse traktorisse!" ning sissivana tõstab Timmi punasesse traktorisse. See on natuke väiksem kui kollane traktor, aga siiski väga suur. Timm vaatab natuke aega tähtsalt ringi ja keerab rooli, aga päriselt ta selle traktoriga sõita ei saa. Sissivana oskab suurte traktoritega sõita.

"Hakkame nüüd tööle!" ütleb Timm sissivanale. "Tõsta mind maha, et ma saaksin oma traktoriga sõita!"

Sissivana tõstab Timmi punasest traktorist välja ja nüüd läheb poiss kõige pisema traktori juurde. Ta saab sinna ise peale ronida. Vabalt. Sest see on Timmi traktor. Roheline, siniste pedaalide ja mustade ratastega.

"Trõnn-trõnn!" hüüab Timm. "Eest ära! Traktor sõidab! Trõnn-trõnn!"

Sissivana vaatab ja naerab:

"Timm oli väike peremees

talu liivaaugu sees.

Külvas kivikildusid,

maltsa väikseid marjasid."

"Trõnn-trõnn!" teeb Timm. Või hoopis sinine traktor?

Mammutilaps ja sõnad

AINO PERVIK

Mammutiemal ja mammutilapsel oli janu.

"Vett on vaja," ütles mammutiema. "Vesi kustutab janu."

Nad läksid järve äärde. Järves lainetas selge puhas vesi. Mammutiema ja mammutilaps jõid janu täis ja heitsid järve kaldale puhkama.

"Sa ütlesid, et vesi kustutab janu," ütles mammutilaps.

"Täpselt nii!" ütles mammutiema.

"Aga kust sa teadsid, et vee nimi on vesi?"

"Sest vee nimi ongi vesi," ütles mammutiema. "Muud nime tal ei ole."

"Aga kes sulle ütles, et vesi on vesi?"

"Ema," ütles mammutiema. "Vanaema. Kõik mammutid teavad, et vee nimi on vesi."

"Aga kust nad seda teada said?"

"Ära päri nii palju," sai mammutiema pahaseks. "Mis nimi tal siis ikka olla võiks, kui mitte vesi. Igaüks teab, et vesi on vesi."

Tähenärija

AINO PERVIK

Tähenärijast on ju paljud kuulnud, kuid vähe on neid, kes teda tõeliselt tunnevad. Vahel nimetatakse tähenärijaks mõnda inimest. Kuid ega see inimene tähte hamba alla ei võta, ta ajab liiga täpselt täpsust taga.

Päriselt närib tähti ikka Tähenärija ise. Tähenärija nimelt kogub endale keeli suhu. Keeli on maailmas hirmus palju ja kõiki neid ei panda sugugi kirja ühtede ja samade tähtedega. Tähenärija armastab just kõikemõeldavaid kirjatähti. Ta närib ennast tähtedest läbi ja maitseb mõnuga igasuguseid sõnu, mida ta tähtedest kokku loeb. Niisugune asi meeldib talle väga.

Kuid Tähenärija ajab ikka täpsust ka taga. Iga sõna ja iga täht peavad olema omal kohal. Mingite tähtede või sõnade läbisegi loopimist Tähenärija ei salli, niisugune asi teeb ta närviliseks.

Kui Tähenärija ära väsis või närvi läheb, meeldib talle minna mere äärde.

Meri algab seal, kus maa lõpeb.

Harilikult lähebki Tähenärija just sinna, kus meri peale hakkab, ja istub kivi otsa. Kui pea käib ringi ja süda on täis, siis on hea merd vaadata. Meri rahustab.

HELVI JÜRISSEON

Miia ja konnad

Kes küll ütles esimesena, et konnad on võluloomad? Võib-olla see kaugete aegade muinasjutuprintsess, kelle suudlusest konn printsiks muutus.

Miia aias oli väike bassein. Selles ujus kaks konna. Ühte kutsus Miia heleda naha pärast Blondkonnuks, teist tumedanahalist Brünettkonnuks.

Miia võttis neid vahel peo peale, vaatas nende mustadesse punnsilmadesse ja küsis: "Kui ma sind suudlen, mis siis saab?" Aga suudelda ta ei proovinud ja konnad olid vait, hoidsid oma saladust. Basseinis oli konnade jaoks lauatuikk, seal nad võisid konutada, kui ujumine ära tüütas. Sealt said nad ka välja hüpata, et aeda koperdama minna.

Aga maja nurgas räästa all asus maa sisse kaevatud kastmisvee tünn. Selles polnud lauatuikki.

Ühel päeval märkas Miia vihmaveetünnis, milles vesi oli põuapäevade ajal poole võrra alanenud, meeleheitlikult ringi ujuvat ja õhku ahmivat Brünettkonnut. Ta tõstis konna välja rohule. Brünettkonnu jäi teda lõõtsutades vahtima ega mõelnudki minna oma teed, koperdas hoopis Miia poole, tõstis pea püsti ja tegi suu lahti. Jessake, taipas Miia, Blondkonnu võib ju ka tünnis olla!

Ja nii oligi – Blondkonnu pea kerkis musta tünnivee pinnale. Ta ahmis õhku, ta jõud oli vist otsakorral. Miia õngitses ta välja ja pani Brünettkonnu kõrvale.

Mõlemad konnad vahtisid hetkeks teineteist ja hüppasid siis koos varjulise sireliheki poole.

Kas tõesti on nende vahel sõprus või ehk isegi armastus, mõtles Miia.

VENNO LOOSAAR

Käbi

VÄIKE KÄBI LASKIS VALLA
OMA KÄED JA KUKKUS ALLA.
NÜÜD TA LAMAB MÄNNI JUUREL
OMA SUURE ISSU JUURES.

VENNO LOOSAAR

Ürask

ÜRASK ÜÜRIS KORTERI
MÄNNI JUURE ALLA.
KÜLLA SUGULASED KUTSUS –
PIDU LÕÖDI VALLA.

KÄIS MITU PÄEVA TRILL JA TRALL,
ET NAKSUS UHKE MÄND.
EI TEA, KUS ELAB ÜRASK NÜÜD,
KUID METSA TEKINUD ON KÄND.

VENNO LOOSAAR

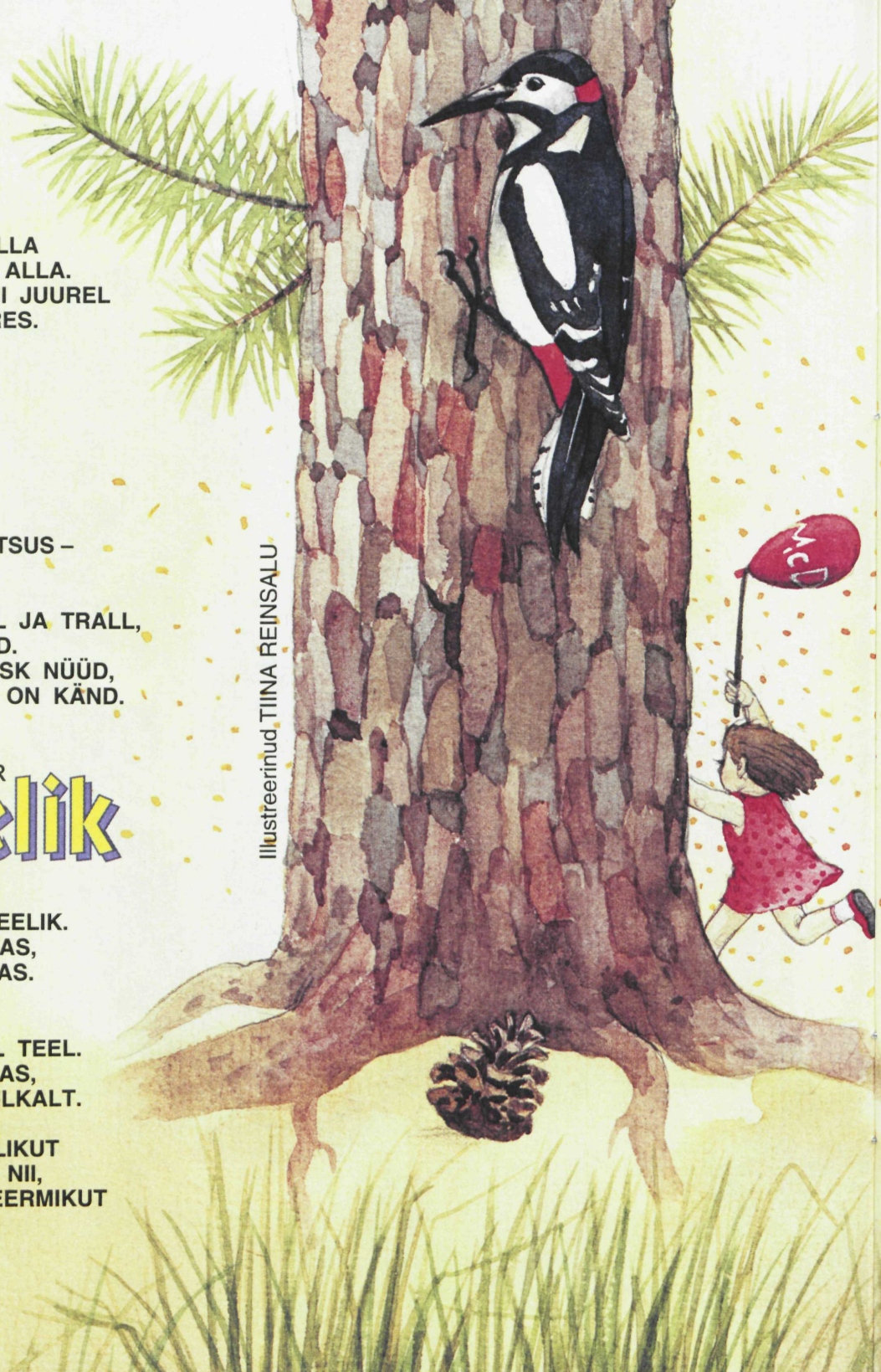
Ülemeelik

ÜLEMEELIK KOOLIEELIK
KOJU SIBAS, SELJAS SEELIK.
ÜLEMEELIKULT TA KILKAS,
ÜLE SÖIDUTEE TA SILKAS.

ÜLEMEELIK AUTOMEES
SAMAS SUUNAS, SAMAL TEEL.
ÜLEMEELIKULT TA KILKAS,
GAASI VAJUTAS KAH VILKALT.

KAKS VAHVAT ÜLEMEELIKUT
SAID TEE PEAL KOKKU NII,
ET ÜKS EI PEATAND VEERMIKUT
VIIS TEISE KIIRABI...

Illustreerinud TIINA REINSALU

SIIRI LAIDLA Piimalugu

ASKELDAB KÖÖGIS ÜKS MARAKRATT VALLATU.
POISILE PIIM TASSI VALMIS ON KALLATUD.
ÄRA SA, PÖÖRANE, TOOLI NII KALLUTA!
ÄRA SA KÖÖKI NÜÜD TÄIESTI VALLUTA!
KUI SA NII HULLUSTI LAUAKEST KIIGUTAD,
SIIS OMA TASSI SÄÄLT KUKKUMA LIIGUTAD.
EMMEL SIIS TARVIS ON PÜHKIMISLAPPI,
KUTSU PEAB TULEMA KEELEGA APPI.
KAS SA SIIS PIIMATA JÄÄDA TAHAD?
LAPSEL ON PIIMATA KASVADA PAHA.

SIIRI LAIDLA Igavus

IGAVUS MOSSITAB TUSASELT NURGAS,
PESAKS TAL NUKKER JA UNINE URGAS.
MÖTLEB: "MIKS MINUGA KEEGI EI MÄNGI,
KAISSUGI KEEGI EI KUTSU MIND SÄNGI?
KÜLL ON SIIN ÜKSINDA ISTUDA IGAV!
EI TEA – ON'S MINUS VÕI MAAILMAS VIGA..."

SIIRI LAIDLA Ei pärmiga, ei lärmiga

LAPS EI KASVA LÄRMIGA,
LAPS EI PAISU PÄRMIGA.
LAPS EI KOŠU KOOGIGA,
KOKAKOOLAJOOGIGA.

LAPSE KASVAMISRETSEPT
SOOTUKS SELLINE ON, ET:
KÜMME KORDA PÄEVAS MUSI,
PALJU PAISID, KALLISTUSI,
RÕÖMUSÕOME SADA VIIS –
SEE ON LAPSEKASVUVIIS.

SIIRI LAIDLA Veelugu

EMA EILE PESU PESI.
VANNI VOOLAS PESUVESI.
PÄRAST EMA MINDKI PESI –
JÄLLE VOOLAS VANNI VESI.

EMA ÜTLES MULLE, ET
HOIDMA PEAME PUHAST VETT.
VESI AITAB TOITU KEETA –
MIS ME TEEKSIME KÜLL VEETA!

Mariann Kukk

Sooviksin endale 11-13 aastast kirjasõpra. Palun pilti ka. Minu huvialadeks on kleepsude ja postrite kogumine.
Address: Ida-Virumaa 30503, Kohtla-Nõmme, Kooli 15-1

Annika Hallikmäe 7 a

Soovin 7-9 aastaseid tüdrukuid kirjasõbraks. Mulle meeldib rattaga sõita, kiikuda, ujuda ja joonistada. Mu lemmiklauljad on Madonna ja Britney Spears. Lemmikloom on kass. Palun kirjuta kahe nädala jooksul pärast kuulutuse ilmumist. Lisa ka foto endast.
Address: Tartumaa 60201, Kallaste sjk. Alasoo.

Grete Laane 9 a

Ootan kirju 9-10 aastastelt tüdrukutelt. Ma käin tantsimas, ujumas ja mängin klaverit. Kogun kleepse.
Address: 76506 Harjumaa, Saue, Vana-Keila mnt. 24.

Anneli Otepalu 9 a

Tahaksin leida 9-11 aastaseid poisse või tüdrukuid kirjasõpradeks. Mu huvialad on kudumine, heegeldamine ja ujumine. Mu lemmikbändid on Spice Girls ja Terminaator. Vastan kõigile.
Address: Lääne-Virumaa 46203, Väike-Maarja vald, Avispea küla.

Regina Bauer

Soovin endale kirjasõpra vanuses 10-12 aastat. Huvialad: kleepsude kogumine, klaverimäng ja lugemine.
Address: Pärnumaa 88302, Audru vald, Lindi küla.

Ursula Tolberg 12 a

Soovin kirjasõbraks nii poisse kui tüdrukuid vanuses 12-14 aastat. Mulle meeldib jalgrattaga sõitmine ja ujumine. Käin kunstiringis ja näiteringis. Vastan kõigile.
Address: Viljandi 71005, Kalda põik 7.

Kuidas loodi vari

HENNO KÄO

Vanal ajal oli maailm veel poolik. Nii poolik, et inimesel ei olnud isegi varju. Aga Rooma riik oli juba olemas. Eks Vanaisa käis vahel seda Rooma riiki vaatamas. Et kuidas seal läheb ja mida tehakse. Sai mõnikord Rooma keisrigagi kokku. Ajasid siis juttu nagu mees mehega. Aga Vanaisa ei lubanud kellelgi nende rääkimist pealt kuulata. Mitte keegi, keda Vanaisa just ei olnud välja valinud, ei tohtinud teda näha.

Muidugi oli keisril ka proua. Uudishimulik nagu proua ikka. Ta hakkas keisrit paluma, et see talle Vanaisa näitaks. Et mis see talle ikka maksab. Et mis keiser ta muidu on. Eks keiser punninud alguses küll vastu. Aga kaua sa jaksad. Pealegi on enamasti nii, et troonil istub küll keiser, kuid tegelikult valitseb tema proua.

Ei jäänud keisril üle muud, kui peita proua oma hõlma alla ja minna Vanaisaga kohtuma. Õnneks oli proua üsna kleenuke ega paistnudki eriti välja.

"Kes sul seal kõrval on?" küsis Vanaisa muidugi kohe. Tema eest ei varja ju midagi.

"Ei ole siin kedagi," ütles keiser kohkunult. "See on ainult vari."

"Kui vari, siis jäägugi varjuks!" ütles Vanaisa.

Sel silmapilgul muutuski proua varjuks. Ja vari oli maailma loodud. Ei saa keegi enam ilma varjuta hakkama. Ega suuda ka hüpata üle oma varju.

üks sulastest pöosa taha asjale läks, ilmus tema ette valges lehvivas rüüs mees, valge habe ees.

"Ma kuulen ja näen, et ihne peremees teile liiga teeb," ütles Vanaisa. Sest see ta oligi. "Kuula nüüd. Kui tagasi lähed, võta oma reha ja pane selili maha, pulgad ülespoole. Ja ütle, et teised teeksid samamoodi."

Mees ei jõudnud tänadagi, kui Vanaisa oli juba kadunud. Läks siis teiste juurde ja tegi nagu õpetatud. Kui kõik olid oma rehad selili maha pannud, tõusis taevaservast kiiresti üles tume pilv. Kõmistas ja lõi välkugi. Ja juba sadas nagu oavarrest. Joosti küüni varjule, peremees kõige ees. Nüüd said naised ja mehed ometi siruli visata ja puhata. Ega sel päeval enam tööst midagi välja tulnudki. Ainult peremees seisis küüniuksel. Kirus ja vandus. Ja vibutas taeva poole rusikaid.

Edaspidi, kui inimesed heinaajal liiga väsinud olid, teati juba, mida teha. Rehad selili ja kogu lugu! Nüüd tead seda nippi sinagi. Ja kui sa suvel tahad, et ilus kuum ilm püsiks, ära pane reha selili.

Kuidas teha vihma

HENNO KÄO

Elas kord üks õel ja ihne peremees. No ikka nii õel ja ihne, et ei lasknud oma sulastel ehk orjadel peale sööki natukestki puhata. Ja ega söökigi saanud mingiks söögiks nimetada. Vaevalt hoidis hinge sees.

Heinaajal oli kogu tööpere muidugi heinamaal. Võeti loogu. See tähendab, et riisuti rehadega kuiva heina kokku. Lõuna ajal ei lubanud peremees korraks mahagi istuda. Silku-leiba tuli süüa püstijalu. Siis lähkrist vett peale ja jälle tööle.

Sulased ja tüdrukud muidugi nurisesid, aga täitsid käsku. Aeg-ajalt vaatasid nad igatsusega taeva poole – kas ei tule juba mõni pilv! Sajaks vihma, saaks puhata! Aga ei. Kuiv ja kuum ilm oli kestnud juba pikemat aega. Ja paistis, et sellele ei tulegi lõppu.

Kuid Vanaisa oli loovõtjate palveid ja ohkeid juba tähele pannud. Kui

RAGULKA

Mikk tahtis ragulkat. Suuremad poisid rääkisid, et kui sul on ragulka, oled kõva mees. "Isa, aita mind!" palus Mikk. Isal oli poisipõlves ragulka olnud. Isa nimetas seda kadaks – heal ajal mitu nime.

Illustreerinud HENNO KÄO

Mikk kooris ise kadakapuust hargi ära. See lõhnas nii põnevalt. "Nüüd läheb meil vaja kummi ning tükikest nahka, siis ongi kada valmis," seletas isa. Vanast jalgratta õhukumist võis ribasid lõigata, leiti ka nahatükk. Surud kivi sinna sisse, venitad kummi pingule ja juba ta lendab, see süütu kivike.

"Vägev!" säras Mikk. Isa võttis hoiatada: "Kada on ohtlik. Ei tohi aknaid, inimesi, linde ega loomi sihtida."

Mikk oli oma ragulkast nii sisse võetud, et ei pidanud hoiatusi millekski. Tõstis limpsipurgi kannule ja – purk oligi mõlkis. Vänge värk! Võttis klaaspudeli ja – ohtlikud killud jäid põdrasamblasse paljaid jalgu varitsema. Mida või keda veel tabada? Mikk silmas suurt kärnkonna. "Va vastik padakonn!" krooksus ta. Konnad ei oiga ega aieta, konnad kalpsavad vaid longates ja vahtu ajades hääletult peitu.

"Täpne käsi!" suurustas Mikk. Ta oli nüüd kõva mees, peletas kõiki, kes ette juhtusid. Lõpuks oli mereäärse suvemaja ümber haudvaikne.

"Kuhu siis meie siilike jäi?" imestas ema. "Kui sa väiksem olid, kallasid talle alati piima tassi."

"Aega mul teda vahtida," põikles Mikk.

"Ja linnud ka ei laula," märkas vanaema.

"Paistab, et meid siin enam ei armastata..." tähendas isa.

Mikk peitis ragulka ööseks padja alla ning mõtles: "Õige mul asi! Katsugu ükski hingeline meie suvekodu ligi tikkuda!" Uni tuli, muidu oleks ta kuulutanud hiirtelegi: "Küll ma teile veel näitan! Mul on nüüd ragulka!"

Kuu piilus kardinat vahelt majja, kell lõi südaöötundi. Äkki liigutas miski Miku padja all. See oli ragulka ehk isa sõnu kada. Ta kasvas harkis jalgadele, tatsas piki voodit, rebis kohutaval poisil püksid maha, venitas oma kummid nii pingule kui sai ning laksas kurjalt parastades vastu paljast ihu. "Ai!..." karjatas Mikk läbi une.

Hommikul kaebas ta: "Emme, ragulka lasi mulle vastu peput!"

"Sa nägid seda vist unes," ei uskunud ema.

"Vaadake, üks putukas on poissi tõesti näkist naksanud," leidis vanaema. "Lausa punased vorbid järel."

Mikk käis nohisedes õues, ometi olid tal kivid taskus ja ragulka ähvardavalt peos. Kord püüdis ta teole pihta saada, aga tigu oli tilluke. Siis tuli naabri Sulli. Sulli oli suur sihtmärk.

"Imelik," tähendas isa õhtul. "Sulli ei tule lõkkevorsti talgutele."

"Ärgu käigu külas kerjamas, söögu kodus kõht täis," ütles Mikk.

Õsel nuttis ja aietas poiss mitmel korral. "Mis viga?" sättis ema talle tekki peale. Ema arvas, et Mikk on rannas päevitades seljale liiga teinud. Aga hommikul ei saanud Mikk toolil istuda, et neljavilja putru süüa. "Kõik selle neetud ragulka süü!" tihkus ta nutta.

"Sa vist ei oska kada õigesti kasutada," arvas isa ning kutsus Miku kõrvale. Kaevu juures aeti selle pere tõsisemaid mehejutte. "Kui mina endale ragulka sain – selle tegi suur vend –, ütles ema: kaitse nüüd nõrgemaid! Kord tahtis rebane meie kana ära viia. Üks osav lask – ja see kana munes mulle veel kaua ilusaid suuri mune."

Mikul hakkas isa jutust tüki kergem. Ujus meres, ehitas liivalosse, aga õhtu eel luusis nagu ikka, ragulka peos ja kivid taskus, suvekodu ümber. Äkki nägi ta maas rabelevat linnupoega. Miku käsi hakkas nagu iseenesest sügelema. Ta venitas ragulkakummid pingule, kuid silmas siis ülevalt noolena laskuvat kulli. Kulli küünised olid ahnelt ette sirutatud.

"Ah nii!" hüüdis Mikk, ja juba vihises kivi. Põgenevast kullist pudenes paar pruunikirju sulge jalge ette. "Neist saab uhke indiaanlase peaehte," leidis Mikk, kui ta linnupoja pessa tagasi aitas. Nüüd oli temagi ragulkaga nõrgemat kaitsnud.

Sel ööl magas Mikk nagu mees muiste. Ükski putukas ei käinud teda enam näkist hammustamas. Ragulkaga koos võisid nad näha ausat ja väarikat sõjamehe und.

Siil ja linnud ilmusid suvila õuele tagasi. Rähn toksis kuivas männitüves oma morset: Mikk-Mikk-Mikk! Ja naabri Sulligi tuli lõkkevorsti noolima. Sitsis nii ilusti, et kuidas sa talle andmata jätd.

NUPUMees KLaabu matka- rada

klaabu matkaraja läbijate
kirjaniku autogrammiga
vabel loositakse KOLM
RAAMATUT!

ÜKS ESE on
seljakotis
ÜLELIIGNE!
missugune?

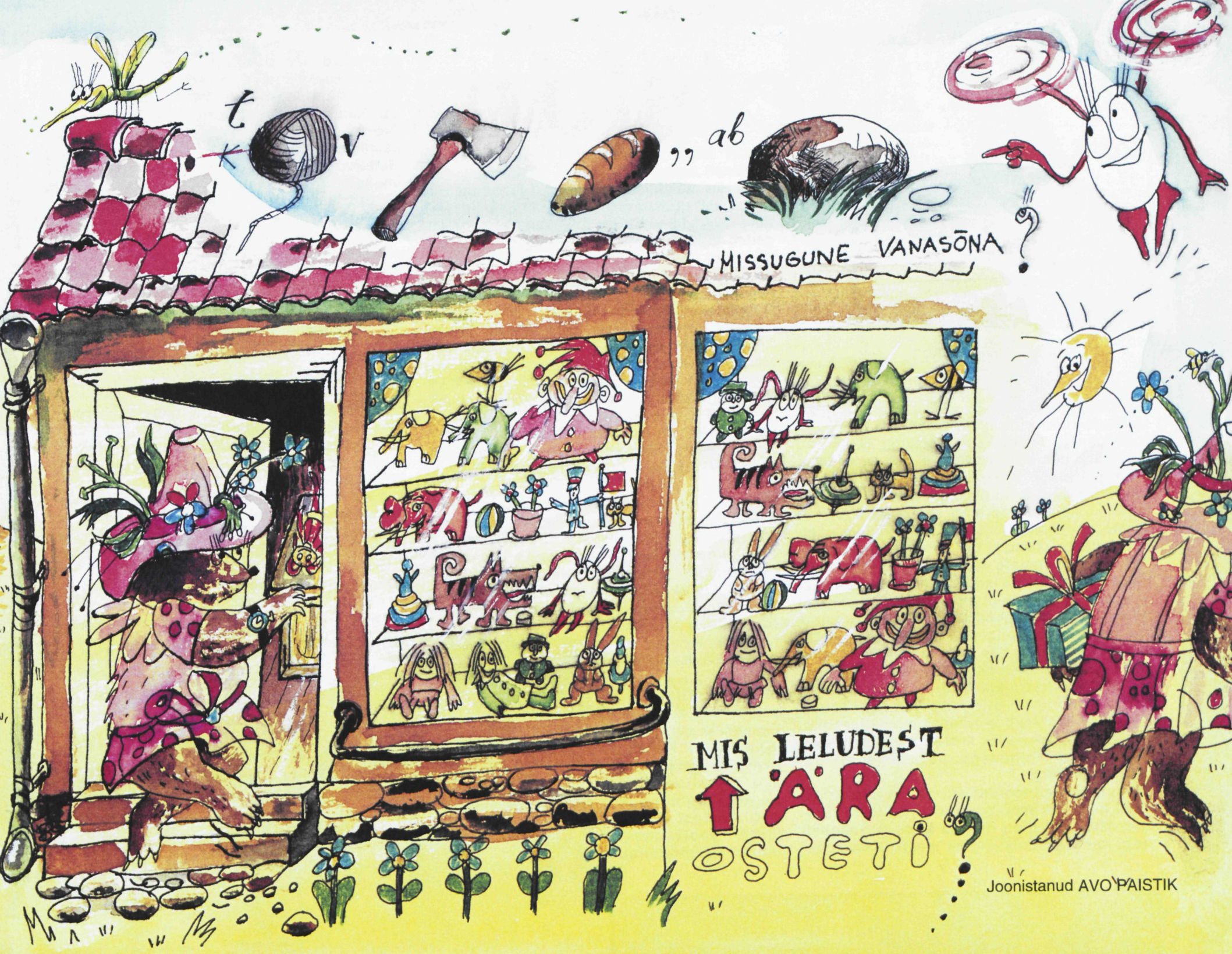
- 1 MISSUGUST ROOGA EI SÖÖDA?
- 2 MISSUGUST VORSTI EI SAA POEST
- 3 MISSUGUSED KUKED EI
- 4 MISSUGUSED KOID EI

OSTA?
KIRE?
SÖÖ RIET?

AVO Paistik

KUMB PUV LANGETAS?

t

v

ab

MISSUGUNE VANASŌNA

MIS LELUDEST
↑
ĀRA
OSTETI

Joonistanud AVO'PAISTIK

Metskits

nevat karja. Metskitse karja juhiks on tavaliselt vanem ja tugevam sokk (isasloom). Kui kaks metskitse karja kokku juhtuvad, siis kõigepealt uudistavad üksteist karjajuhid. Nad lähenevad teineteisele naljakalt kangetel jalgadel, kuni ninad kokku puutuvad. Teineteist niimoodi veidi nuuskinud, lähevad nad enamasti rahumeelselt lahku. Mõlematel kaaskond kannul.

Hoopis teistmoodi on pulmaajal. Siis peetakse ägedaid turniire. Sel ajal on sokkudel sarved. Emaskitsedel sarvi ei ole. Kui pulmamängud läbi, siis kukuvad sarved maha. Tähelepanelik metsas hulkujat võib need üles leida. Enamasti võib neid leida mõne puu või põõsa jalamil, mille vastu sarvi nühkides sokk oma sarved kaotas. Nad on toredad. Mõnikord üsna mitmeharulised. Neid võib matka mälestusena hoida. Neist võib ka igasuguseid põnevaid asju teha.

Mõni aeg peale sarvede mahapudenemist hakkavad sokkudel uued sarved kasvama. Märtsiks-aprilliks on nad niiõelda valmis. Esialgu on nad kaetud sametise karvase nahaga. Pulmaaja lähenedes hakkavad sokkudel sarved kõvasti sügelema ja nad hakkavad neid vastu puid nühkima, kuni sarvedelt naha lõplikult maha saavad.

Luised sarvetipud on nüüd nõelterasvad. Õnneks on sarved mitmeharulised ja see ei lase sokkudel üksteisele surmavalt viga teha. Pulmamängude ajal jooksevad metskitsed tihti nagu ringmängus ringi. Sellest jäävad järgi paarikümne meetri läbimõõduga

mullased rajad-ringid, mida vanasti nõiaringideks kutsuti.

Kitsede kaitsevahenditeks on kiired jalad ja hea kuulmine. Vaenlasi neil jätkub – hundid, ilvesed, hulkuvad koerad ja muidugi ka pussiga inimene.

Mais-juunis sünnivad kitsedel talled. Nad on imekaunid ja esialgu üsna abitud. Kuigi nad on juba paari nädalase võimelised emale järgnema, püsivad nad enamasti mitu nädalat paigal. Ohu puhul ema põgeneb, meelitades vaenlase end jälitama. Kitsetallega aga suruvad end maadligi. Jääda märkamatuks on nende ainuke kaitsevahend. Kui oht möödab, tuleb kitseema jälle tagasi pere eest hoolitsema.

Nii mõnigi kord on aga juhtunud nii, et inimesed on leidnud niisuguse liikumatuse tardunud kitsetalle. Arvates, et kitseema on oma lapse ära kaotanud, korjavad nad talle üles ja toimetavad selle lähima metsamehe hoole alla. Metsamehed on hädas niisuguste üleskorjatud kitsetallegaga. Oleks tall jätetud puutumata, oleks kitseema varsti tagasi pöördunud ja kitsepere elu oleks tavapäraselt jätkunud.

Kui sul väga veab, siis võib juhtuda, et näed mõnel lagedal aasal kitseema koos talledega rahulikult jalutamas ja toitumas. See on väga kaunis pilt. Mina olin päris väike poiss, kui mul õnnestus seda esimest korda näha. See mälupeil on mul siiani silme ees.

REIN MARANI tekst ja fotod

Metsalagendiku serval peatudes on üsna tõenäoline, et võid näha metskitsti. Seda eriti varajastel hommikutundidel. Kui neid miski ei häiri ega hirmuta, võivad nad tundide kaupa ühe koha peal rohtu nosida. Aeg-ajalt tõstab mõni nosijatest pea ning vaatab ja kuulatab tähelepanelikult ümbrust. Kui ta midagi häirivat ei märka, jätkab ta pea rohu näksimist.

Kui tahad paremale vaatluskohale hiilida või lihtsalt lähemale pääseda, võid teha seda vaid siis, kui kõik metskitsed toituvad. Kui mõni neist tõstab pea, pead silmapilkselt tarduma. Kui hiljaks jääd, põgeneb metskitsede seltskond kaunilt hüpeldes kaitsva metsa või võsa varju. Sealt kandist, kuhu kadusid metskitsed, on veel mõnda aega kuulda omapäraseid koera klähvimist meenutavaid hääliitsusi. Niimoodi häälitseb ehmunud metskitstesokk. See klähvimine peaks ilmselt metskitse keeli tähendama: "Põgenege, põgenege, midagi ohtlikku on liikvel."

Metskitsedele meeldib olla mitmekesi koos. Kaks kuni neli metskitse koos on üsna tavaline. Mina ise olen näinud koos üheaegselt isegi kaheksateistkümnest metskitsest koos-

Kõik sai alguse sellest, et õpetaja tõi klassi pahmaka värvilisi paberitükke. Paberijätmed, öeldakse niisuguse lõiketöödest üle jäänud kraami kohta. Iga laps valis tükikese paberit, mängis sellega ja kujutles seda mingi pildi osana. Siis kleebiti paberitükike joonistusvihiku lehele ja joonistati pilt lõpuni. Aga järgmisel päeval kirjutati pildi kohta väike jutuke. Nii sündis Kose-Uuemõisa Lasteaed-Algkooli II klassi laste raamat, mille kaanel uhke pealkiri – FANTAA-SIA. See oli II klassi punkt-paneel RAAMATUAASTALE.

SÕNAKUULMATU TÜDRUK

Elas kord üks tüdruk, kes oli väga sõnakuulmatu. Ta leidis ema kapist ühe suure saapa ja pani selle jalga. Ema ei lubanud tüdrukul saapaga õue minna, aga ta ei kuulanud ja läks ikka. Inimesed pidasid teda kole-tiseks ja jooksid tema eest ära.

PIIA

oli kuningatütar. Liisu oli kaheksa aastane. Talle meeldisid hirmsasti pikad punased seelikud.

ADELE

SAAPAD

Elas kord kass, kes tahtis endale saapaid. Ta otsis ja otsis ning lõpuks

Elas kord üks tüdruk nimega Liisu. Ta oli väga uhke ja upsakas, sest ta

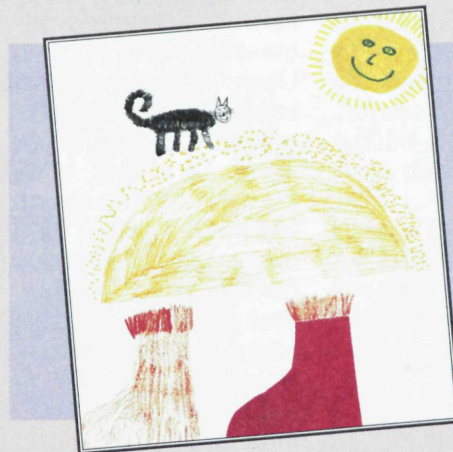
LIISU

Elas kord üks poiss, kelle unistuseks oli sõita paadiga ümber maailma. Kui ta suureks sai, siis õppis meremeheks, ostis laeva ja sõitis ümber maailma.

REIMO

UNISTUS

Tegid ise RAAMATU

leidiski ühe künka tagant. See oli võluküngas ja saapadki olid võlutud. Need olid tal jalas ja korraga jälle ei olnud.

KARL

POISS SIIM

Siimul lõppesid tunnid. Ta pani mütsi pähe, läks õue ja nägi, kui ilus ilm oli. Poiss otsustas, et viib koolikoti koju ja läheb õue mängima. Seda ta tegigi. Siim otsustas ka Kaarli õue kutsuda.

NATALIE

LOSS METSAS

Elas kord üks tüdruk, kelle nimi oli Marju. Talle meeldis väga metsas jalutada. Ükskord, kui ta läks nii kaugele, et ei osanud koju minna, tuli talle vastu hiireneiu Mari. Mari juhatas tüdruku lossi juurde ja jutustas, mis siin vanasti oli olnud. Marju käis lossis ringi, kuid seal ei olnud kedagi. Tüdruk otsustas sinna elama jääda ja lossi eest hoolt kandma hakata. Sellest ajast peale elab ta selles lossis.

KIRSIKA

KASS MIISU

Kass Miisu tuli heinaküünist hiiri püüdmast. Kiisul on rõõmus nägu peas, sest tal on kõht täis. Miisu kiirendab oma sammu, sest ta hakkab ära väsima ja tahab heita oma pehmele asemele magama.

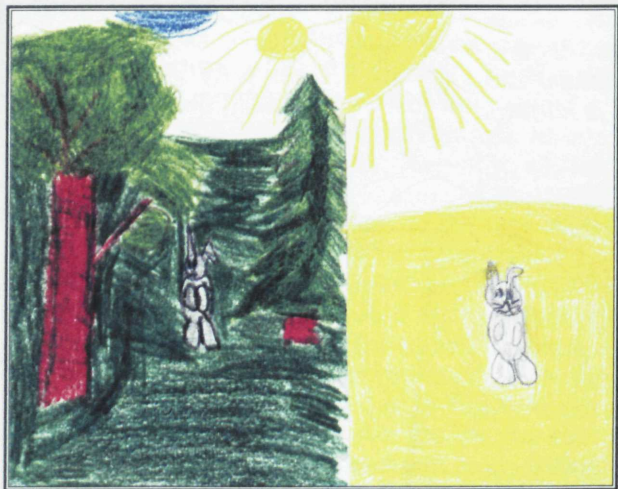
KAIA

JÄNESE SEIKLUS

Kui jänes Juss sai kolme aastaseks, läks ta metsa jalutama ning komistas millegi otsa. Ta vaatas seda ühelt poolt ja teiselt poolt. Märgas siis puu otsas öökulli ning küsis talt, mis asi see on. Öökull vastas, et see on võlulamp. Jänes hõõrus seda. Lambivaim tuli välja ja ütles, et täidab Jussi kolm soovi.

Jänes Juss mõtles, et võiks reisile minna. Ta tahtis kuskile soojale maale minna. Lambivaim lõi kaks plaksu ja nad olid Aafrikas. Juss lippas mitu tundi ringi. Tal oli palav ja janu. Just siis tekkis liivatorm. Juss ütles lambivaimule, et ta tahab võimalikult kiiresti kuskile külmale maale saada.

Lambivaim lõi kaks plaksu. Kui jänes Juss silmad lahti tegi, oli ta juba Antarktikas, ümberringi jäämäed ja jääkarud. Jussil hakkas külm. Kõht oli tühi ning süüa polnud midagi. Ta mõtles, et peaks tagasi koju minema ning ütles seda lambivaimule. Kui ta jälle silmad lahti tegi, oli ta kodus ja lambivaim kadunud. Jänes Juss mõtles, et oma kodus Eestis on ikka kõige parem.

Asso Randma

KARU SÕBRAD

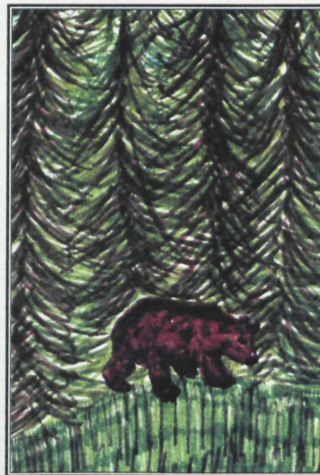
Elas kord suures kuusemetsas suur pruun isakaru. Tal ei olnud ühtki sõpra. Ühel päeval mõtles karu endale sõbra otsida. Otsis ja otsis kuni leidis kuuse alt jänese. Mis sa värised, ütles karu, hakka parem minu sõbraks. Jänes oli hea meelega nõus.

Üks sõber mul nüüd on, otsin teise veel, mõtles karu. Nägi eemal rebast ja ütles ka talle, et hakaku sõbraks. Rebane oli kaval. Ta mõtles, et nii suurest sõbrast on kindlasti kasu. Tulen rõõmuga sulle sõbraks, hõiskas ta.

Mul on nüüd kaks sõpra, oli karu õnnelik. Unustas aga selle, et peale sõprade on olemas ka vaenlased. Kõlas pauk ja karu tundis käpas teravat valu. Jahimehed! Ruttu põgenema. Mul on ju kaks sõpra, kes mind aitavad. Jooksis, kuni jõud lõppes. Väsinud ja näljane, jäi ta sõpru appi ootama. Jänes ja rebane aga mõtlesid ainult sellele, kuidas oma nahka päästa. Karu ei tulnud neile meeldegi.

Karu leidis suure kuuse alt koopa ja sai sealt peavarju. Kuuse otsas elas orava pere. Kui oravad kuulsid, et koopas on haavatud karu, läksid kõik talle appi. Hoolitsesid tema eest seni, kuni käpp terveks sai.

Nii sai karu aru, et sõbraks ei hakata, vaid saadakse.

Triin Varrak

KUU JA TÜTARLAPS

Elas kord tüdruk, kellele meeldis väga juust. Kuna vanemad ei jõudnud nii palju juustu osta, kui tüdruk süüa tahtis, siis hakkas ta ette kujutama, et

porgand on juust ja kartul ja kapsas ja pall. Ja voodi, milles ta magab, on samuti juust. Nii unistades nägi tüdruk taevast suurt juustukera. Sellel oleks nagu nägu peas olnud – silmad, nina ja suu. Igal õhtul vaatas tüdruk aknast seda kummalist kera. Ta ei teadnud, et see on kuu. Seepärast ei saanud ta ka aru, miks kera vahepeal väiksemaks muutus ja siis üldse ära kadus ja siis jälle kasvama hakkas. Väike tüdruk arvas, et keegi, kes on juustukerale lähemal, sööb selle vahepeal ära. Ja siis keegi toob jälle uue. Seepärast üritas ka tema lähemale ronida.

Tüdruk ronis puu otsa. Sealt ei ulatunud kerani. Siis tõi ta redeli ja ronis katusele.

Isa juhtus seda nägema ja küsis, mida tüdruk katusel teeb. Tüdruk ütles, et tahab juustu kätte saada. Isa hakkas naerma ja ütles, et see pole ju juust, vaid kuu, ja et kuu on väga kaugel. Sinna sõidetakse rakettidega ja kuu on väga suur, peaaegu nagu maakera. Seda süüa küll ei saa.

Agaga ära kaob kuu vahepeal sellepärast, et ta jääb maa varju ja talle ei paista päikesevalgust. Et öösel päike ei paista, siis kuu valgustab öösel.

Enam ei tahtnud väike tüdruk kuud ära süüa, sest tegelikult pelgas ta natuke pimedat. Ja kuud oli niisama ilus vaadata.

Kuupalju see tüdruk praegu juustu armastab, ei tea vist keegi.

Kristjan Ojatalu

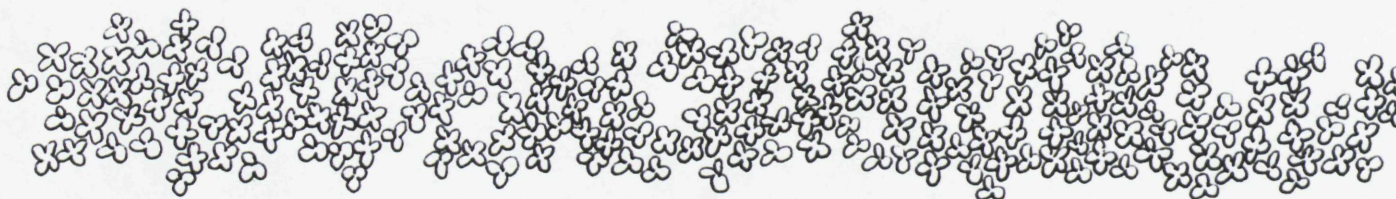
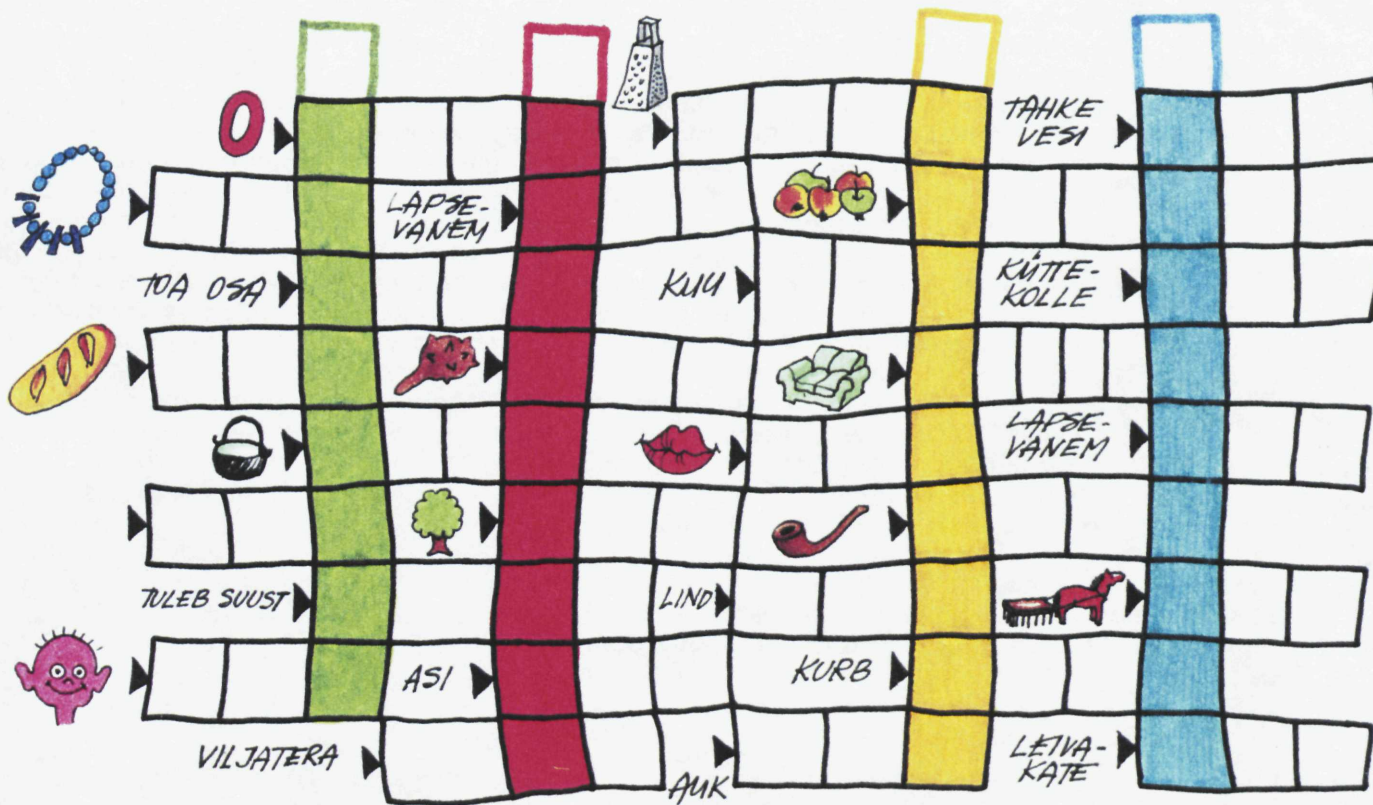

Joonistanud EPP MARGUSTE

Hampelmann

Lõika hampelmanni osad välja. Võid nende alla tugevduseks kleepida pappi. Nüüd kinnita käed keha külge torgates traadijupikesed läbi keha osa ja käte valgete täppide. Jälgi seejuures, et punased täpid jääksid allapoole. Traadiotsad keera nii, et nad aukudest välja ei tuleks. Traadi asemel võid kasutada ka tikukesi. Otstesse pane kustummitükikesed. Samuti kinnita põlved ja seejärel jalad keha külge. Jälgi, et punased täpid jääksid allapoole. Jälgides joonist kinnita nõõrid käte külge, torgates need läbi punaste täppide. Sõlmi nõõrid keskel. Sama tee jalgadega. Sõlmi neli nõõri keskel. Nüüd võid nõõrist tõmmates liigutada hampelmanni käsi ja jalgu.

Joonistanud HELI VEIGEL

1. Kui täidad ristsõna ruudukesed, saad värvilistesse tulpadesse neli juunikuu tähtpäeva!
Millistel kuupäevadel need on, kirjuta tulba kohale valgesse ruutu!
2. Kui värvid ära kõik neli õielehega lilled, saad teada, mis sinna on kirjutatud!

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse address:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Tähekest saab
tellida
faks:6616 089
e-mail
tell @tallpost.ee

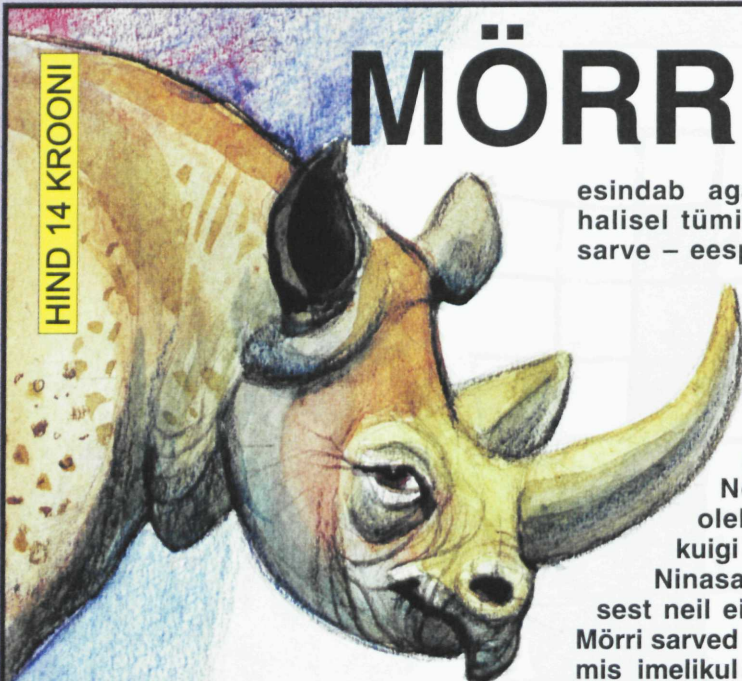
Trükk
AS Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JONISTAS
AILI
MITTAL

HIND 14 KROONI

MÖRRI

Kui hinnata Tallinna Loomaia elanikke raskejõustiku rühmade järgi, siis kuuluvad elevantid üliraskesse kehakaalu. Raskekaalu

esindab aga vaieldamatult Mörri. Sellel paksuhalisel tükikal ilutseb nina otsas kaks kaalukat sarve – eespool suurem, selle taga silmade vahel pisem. Juba arvasid ära, et Mörri on ninasarvik, pealegi teravnokk-ninasarvik. Tema ülemine huul lõpeb sõrmetaolise teravikuga, mille abil on mõnus heinte sees sobrada.

On olemas ka laimokk-ninasarvik seal-samas Aafrikas, kust Mörri pärineb.

Neilgi on kaks sarve ja nende mokad oleks nagu loodud suupilli mängimiseks, kuigi nad ei ole üldse musikaalsed.

Ninasarviku sarved polegi tegelikult sarved, sest neil ei ole luudki sees nagu lehma sarvedel. Mörri sarved on lihtsalt kivikõvad nahapaksendused, mis imelikul kombel igal aastal aina kasvavad.

Ninasarvikutel on need – no ütleme ikka – sarved nii uhkuseks kui nuhtluseks. Just nende pärast kipuvad Mörri sugulased seal nende kodumaal lausa otsa saama. Sealkandi rahvas usub ikka veel, et

ninasarviku sarvest jahvatatud pulber on imerohi kõikide maailma tõvede vastu ja selle rohu eest makstakse suurt raha. Ja seepärast ongi vaesed loomad sattunud salaküttide ihaldatud saagi hulka.

Mörri on selles suhtes vedanud. Teda ega tema sarvi ei ähvarda Tallinna Loomaia kaitsva tiiva all keegi. Ka Mörri ei ähvarda kedagi – on teine üsna rahumeelne taimetoitlane. Talitaja hoolitseb Mörri ninaesise eest, sest see peab olema suupärane ja küllaldane. Ilusa ilma korral on Mörri käsutuses avar jooksuaed. Aga tõsi, mis tõsi – Mörri on pisut või õigemini üsna laisavõitu. Talle meeldib päikesepaistel teha uinakut, aga mitte ringi trampida. Aastaid turjal üsna palju ning kere ka suur ja raske. Ainult Mörri kipub kergesti ehmatama. Siis kargab ta püsti, ajab pea uhkelt selga, puhub kopsud pahinal tühjaks ja hakkab traavi laskma. See traav on Mörri uskumatult kerge ja vetruv, et annab päris traavlitelegi silmad ette! Selline see Mörri siis on, tulge kaema.

Joonistanud ja kirjutanud
SANDOR STERN

STERN S.